

ספר

מאורות המשנה

כללים הנובעים ממעיין המשנה

על

מסכת שביעית

כללים במסכת שביעית

מקור	כללים	לשון המשנה	#
הקדמה	האיסורים המפורשים בתורה: א. שדך לא תזרע. ב. וכרמך לא תזמור. ג. את ספיה ארצך לא תקצור. ד. ואת ענבי נזירך לא תזמור.	הקדמה	א.
הקדמה	א. שמיטת כספים. ב. איסור להימנע מלהלוות לפני השמיטה.	הקדמה	ב.
פרק א' – דיני שדה אילן בשישית ובשביעית			
א. א	יש איסורים של עבודות בשדה בשנה השישית מדרבנן.	עד אימתי חורשין בשדה האילן ערב שביעית?	ג.
א. א	לבית שמאי מותר לחרוש בשדה אילן לתועלת הפרי. לבית הלל מותר לחרוש בשדה אילן עד שבועות. שני הזמנים קרובים.	בית שמאי אומרים: כל זמן שהוא יפה לפרי. ובית הלל אומרים: עד העצרת. וקרובין דברי אלוי להיות בדברי אלוי:	ד.
א. ב	הגדרות שדה אילן: א. שלושה אילנות בבית סאה. ב. כל אילן מהם מגדל לפחות כבר דבילה במשקל של שישים מנה איטלקי.	איזהו שדה האילן? כל שלשה אילנות לבית סאה, – אם ראויין לעשות כפר דבילה של שישים מנה פאיטלקי, חורשים כל בית סאה בשבילן. פחות מכאן, אין חורשין להן אלא מלא האורה וסלו הוצה לו:	ה.
א. ב	אילנות שאינם בשדה אילן חורשים עבורם עד כמידה של הקומף עם סלו מבחויץ.	פחות מכאן, אין חורשים להם אלא לצרבן:	ו.
א. ג	כל אילן ואפילו סרק משערים אילו היה תאנה והיה מגדל פירות כשיעור הנזכר.	אחד אילן סרק ואחד אילן מאכל, רואין אותו כאילו הם תאנים – אם ראויים לעשות כפר דבילה של שישים מנה פאיטלקי, חורשים כל בית סאה בשבילן.	ז.
א. ד	משלושה ועד תשעה אילנות בבית סאה דינם כנזכר.	היה אחד עושה כפר דבילה וישנים אין עושין, או שנים עושין ואחד אינו עושה, אין חורשין להם אלא לצרבן, עד שיהיו משלשה ועד תשעה.	ח.
א. ד	מעשרה אילנות ומעלה לבית סאה גם אם אינם מגדלים פירות חורשים את כל השדה עבורם.	היו עשרה, מעשרה ולמעלה, בין עושין בין שאינן עושין, חורשין כל בית סאה בשבילן. שנאמר: (שמות לד) 'בחריש ובקציר תשבת, אין צריך לומר חריש וקציר של שביעית,	ט.
א. ד	לרבי עקיבא תוספת שביעית של חודש היא מן התורה ונוהגת תמיד. לרבי ישמעאל תוספת שביעית הלכה למשה מסיני ונוהגת רק בזמן המקדש.	אלא חריש של ערב שביעית שהוא נכנס בשביעית, וקציר של שביעית שהוא יוצא למוצאי שביעית.	י.
א. ד	לרבי עקיבא אסור לקצור בשמינית את מה שגדל בשביעית כדרכו. לרבי ישמעאל מותר.	אלא חריש של ערב שביעית שהוא נכנס בשביעית, וקציר של שביעית שהוא יוצא למוצאי שביעית.	יא.
א. ד	מותר לקצור את העומר בשבת.	רבי ישמעאל אומר: מה חריש רשות, אף קציר רשות, יצא קציר העמר:	יב.
א. ה	שדה אילן נחשב גם אם הוא של כמה אנשים.	שלשה אילנות של שלשה אנשים, הרי אלוי מוצטרפין, וחורשין כל בית סאה בשבילן.	יג.

כללים במסכת שביעית

מקור	כללים	לשון המשנה	#
א. ה	המרחק בין אילן לאילן הוא ארבע אמות או יותר, פחות מזה אין האילן נספר.	וכמה יהא ביניהם, רבן גמליאל אומר, כדי שיהא הפקר עובר בכליו:	יד.
א. ו	נטיעות מעשר ומעלה חורשים עבורם את כל הבית סאה עד ראש השנה.	עשר נטיעות מפזרות בתוך בית סאה, חורשין כל בית סאה בשבילן, עד ראש השנה.	טו.
א. ז	נטיעות שניטעו בשורה או בעיגול אין חורשים עבורם את כל הבית סאה.	היו עשויות שורה ומקפות עטרה, אין חורשין להם אלא לצרכן:	טז.
א. ח	לתנא קמא דלועים מצטרפים למנין הנטיעות ברוב נטיעות. לרבן שמעון בן גמליאל גם עבור עשרה דלועים חורשים את כל הבית סאה.	הנטיעות והדלועים, מצטרפין לתוך בית סאה. רבן שמעון בן גמליאל אומר, כל עשרה דלועים לבית סאה, חורשין כל בית סאה עד ראש השנה:	יז.
א. ט	גיל הנטיעה - לרבי אלעזר בן עזריה עד השנה החמישית. לרבי יהושע עד השנה השביעית. לרבי עקיבא בשנה הראשונה.	עד אימתי נקראו נטיעות. רבי אלעזר בן עזריה אומר, עד שיהלכו. רבי יהושע אומר, בת שבע שנים. רבי עקיבא אומר, נטיעה בשמה.	יח.
א. י	אילן התוך מטפה ולמטה נחשב כנטיעה, למעלה מטפה נחשב כאילן.	אילן שנגמם והוציא חליפין, מטפה ולמטה כנטיעה, מטפה ולמעלה, כאילן, דברי רבי שמעון:	יט.
פרק ב - דיני מלאכות בשדה תבואה בשישית ובשביעית			
ב. א	הרישת שדה תבואה בשישית - לתנא קמא כל שדה כשהיא לחה. לרבי שמעון עד הפסח.	עד אימתי חורשין בשדה הלבן ערב שביעית. עד שתכלה הלחה, כל זמן שבני אדם חורשים לטע במקשאות ובמדלעות.	ב.
ב. ב	מלאכות המותרות עד ראש השנה במקשאות ובמדלעות ובשדה הזקוקה להשקיה, הם: זיבול, עידור, יבול, פירוק, איבוק ועישון.	אמר רבי שמעון, נתת תורת כל אחד ואחד בידו, אלא בשדה הלבן עד הפסח, ובשדה האילן עד עצרת:	בא.
ב. ג	נטילת עלה מן הגפן בשביעית - לתנא קמא אסור. לרבי שמעון מותר.	מזבלין ומעדרין במקשאות ובמדלעות עד ראש השנה. וכן בבית השלחין. מובילין, מפרקין, מאבקין, מעשנין, עד ראש השנה.	בב.
ב. ד	סיקול, קירסום, זירוד ופיסול - לתנא קמא מותר עד ראש השנה. לרבי יהושע מותר גם בשביעית. לרבי שמעון מותר עד שבועות.	רבי שמעון אומר, אף נוטל הוא את העלה מן האשכול בשביעית:	בג.
ב. ה	סיקול, קירסום, זירוד ופיסול - לתנא קמא מותר עד ראש השנה. לרבי יהושע מותר גם בשביעית. לרבי שמעון מותר עד שבועות.	מוסקלין עד ראש השנה. מקרסמין מזרדין, מופסלין, עד ראש השנה. רבי יהושע אומר, כזרודה ובפסולה של חמישית, כך של ששית. רבי שמעון אומר, כל זמן שאני רשאי בעבודת האילן, רשאי אני בפסול:	כד.
ב. ו	מלאכות המותרות כנטיעות עד ראש השנה הם: זיהום, כריכה, קיטום, בניית בתים והשקיה.	מזהמין את הנטיעות, וכו' רבין אותן, וקוממין אותן, ועושין להן בתים, ומשקין אותן, עד ראש השנה.	כה.
ב. ז	השקיית ענפי אילן בשביעית - לתנא קמא אסור. לרבי אלעזר בר צדוק מותר, השקיית הגזע אסורה.	רבי אלעזר בר צדוק אומר, אף משקה הוא את הנוף בשביעית, אבל לא את העקר:	כו.
ב. ח	מותר לסוך פנים או לנקבן עד ראש השנה.	סכין את הפנים ומנקבים אותם, עד ראש השנה.	כז.

כללים במסכת שביעית

מקור	כללים	לשון המשנה	#
ב. ה.	פגי שיטת שיתבשלו בשביעית - לתנא קמא לא סכים ולא מנקבים אותם. לרבי יהודה במקום שנהגו לסוך לא סכים, נהגו שלא לסוך סכים.	פגי ערב שביעית שנכנסו לשביעית,	כז.
ב. ה.	פגי שביעית שיתבשלו בשמינית לא סכים ולא מנקבים אותם.	ושל שביעית שניצאו למוצאי שביעית, לא סכין ולא מנקבין אותן. רבי יהודה אומר, מקום שנהגו לסוך, אינן סכין, מפני שהיא עבודה. מקום שנהגו שלא לסוך, סכין.	כח.
ב. ה.	עבודה באילן בשמינית כשיש בו פירות שביעית - לתנא קמא אסורה. לרבי שמעון מותרת.	רבי שמעון מתיר באילן, מפני שהוא רשאי בעבודת האילן:	כט.
ב. ו.	נטיעה או הברכה או הרכבה בשיטת - לתנא קמא עד כ"ט אב. לרבי יהודה עד כ"ז אלול. לרבי יוסי ורבי שמעון עד ט"ו אלול.	אין נוטעין ואין מבריכין ואין מרכיבין ערב שביעית פחות משלשים יום לפני ראש השנה. ... רבי יהודה אומר, כל הרכבה שאינה קולטת לשלשה ימים, שוב אינה קולטת. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים, לשתי שבתות:	ל.
ב. ו.	מי שעבר ונטע יעקור, כל תנא לפי שיטתו.	ואם נטע או הבריך או הרכיב, יעקור.	לא.
ב. ז.	אורג, דוחק, פרגין ושומשמן שנת המעשרות והשביעית שלהם נקבעת בשנה בה היתה ההשרשה.	הארז והדבן והפרגין והשומשמן שהשרישו לפני ראש השנה, מתעשרין לשעבר, ומתריין בשביעית. ואם לאו, אסורין בשביעית, ומתעשרין לשנה הבאה:	לב.
ב. ח.	פול המצרי לזרע - לתנא קמא שנתו נקבעת לפי הלקיטה. לרבי שזורי ורבי שמעון לפי ההשרשה. אם קיימן לאכילה שנתו נקבעת לפי הלקיטה.	רבי שמעון שזורי אומר, פול המצרי שזרעו לזרע בתחלה, פיוצא בהן.	לג.
ב. ח.	אפונים הגמלונים לזרע - לתנא קמא ורבי שמעון שזורי שנתו נקבעת לפי הלקיטה. לרבי שמעון לפי ההשרשה. לרבי אלעזר לפי התירמול.	רבי שמעון אומר, אפונין הגמלונין, פיוצא בהן. רבי אלעזר אומר, אפונין הגמלונין, מושתרמלו לפני ראש השנה:	לד.
ב. ט.	בצלים סריסים ופול מצרי בבית השלחים שהפסיק להשקותם מל' אב, שנתן שיטת. אם הם בשדה בעל והפסיק להשקותם שתי עונות השקיה לפני ראש השנה - לרבי מאיר שנתן שיטת. לחכמים שנתן שביעית. אם הפסיק להשקותם שלוש עונות לפני ראש השנה שנתן שיטת.	הבצלים הסריסים, ופול המצרי, שמנע מהם מים שלשים יום לפני ראש השנה, מתעשרין לשעבר, ומתרים בשביעית, ואם לאו, אסורים בשביעית, ומתעשרין לשנה הבאה. ושל בעל שמנע מהם מים שתי עונות, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, שלש:	לה.
ב. י.	הדלועין שקיימן לזרע והתקשו לפני ראש השנה ואינם ראויים לאדם מותר להניחם באוצר בשביעית, אם קיימם לאכילה אסור.	הדלועין שקיימן לזרע, אם הקשו לפני ראש השנה ונפסלו מאכל אדם, מותר לקיימן בשביעית. ואם לאו, אסור לקיימן בשביעית.	לו.
ב. י.	תמרות הדלועים אסורות בשביעית.	התמרות שלהם, אסורות בשביעית.	לז.
ב. י.	לרבי שמעון מותר להתיו בשביעית בשדה תבואה על ירקות שילקטו בשמינית או בשיטת על ירקות שגדלו בשיטת. לרבי אליעזר בן יעקב אסור.	ומרביצין בעפר לבן, דברי רבי שמעון. רבי אליעזר בן יעקב, אסור.	לח.

כללים במסכת שביעית

מקור	כללים	לשון המשנה	#
ב.י	שדה אורז שהשריש לפני ראש השנה מותר להשקותו במים רבים בשביעית.	מְמַרְסִין בְּאֶרֶז בְּשִׁבְעִית.	לט.
ב.י	כיסוח עלי אורז בשביעית – לתנא קמא מותר. לרבי שמעון אסור.	רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, אֲבָל אֵין מְכַסְחִין:	מ.
פרק ג' – עבודות בשדה שלא לצורך האדמה			
ג.א	הוצאת זבלים לשדות בשביעית – לרבי מאיר לאחר שהרשעים יפסקו לעבוד בשדות. לרבי יהודה כשיתייבש הזבל. לרבי יוסי כשהזבל מתחיל להתייבש ונעשה גושים.	מֵאֵימַתִּי מוֹצִיאִין זָבָלִים לְאֲשֵׁפְתוֹת. מְשִׁיבְסָקוּ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, מְשִׁיבֵשׁ הַמֶּתוּק. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, מְשִׁיבֵשׁ:	מ.א.
ג.ב.ג	בכל בית סאה מותר להניח אשפתות שבכל אחת מאה וחמישים סאה לפחות. מספר האשפתות ללא היכר – לא יותר משלוש. אם היכר ללא הגבלה. (המחלוקת בכלל הבא)	עַד בַּמָּה מְזַבְלִין, עַד שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ אֲשֵׁפְתוֹת לְבֵית סָאָה שֶׁל עֶשְׂרֵי עֶשְׂרֵי מִשְׁפְּלוֹת שֶׁל לֶתֶף לֶתֶף. מוֹסִיפִין עַל הַמִּשְׁפְּלוֹת, וְאֵין מוֹסִיפִין עַל הָאֲשֵׁפְתוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, אִף עַל הָאֲשֵׁפְתוֹת:	מ.ב.
ג.ג	ההיכר – לרבי שמעון להעמיק במשהו מתחת לאשפה. לחכמים צריך להעמיק או להגביה שלושה טפחים.	עוֹשֶׂה אָדָם אֶת שְׂדֵהוּ שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ אֲשֵׁפְתוֹת לְבֵית סָאָה. יֵתֵר מִכָּאֵן מְחַצֵּב, דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְחַכְמַיִם אוֹסְרִין, עַד שְׁנַעֲמִיק שְׁלֹשָׁה, אוֹ עַד שְׁנִגְבִּיָּה שְׁלֹשָׁה.	מ.ג.
ג.ד	הגדלת אשפה ליותר ממאה וחמישים סאה – לתנא קמא מותר. לרבי מאיר צריך להעמיק או להגביה שלושה טפחים.	עוֹשֶׂה אָדָם אֶת זָבָלוֹ אוֹצֵר. רַבִּי מֵאִיר אוֹסֵר, עַד שְׁנַעֲמִיק שְׁלֹשָׁה אוֹ עַד שְׁנִגְבִּיָּה שְׁלֹשָׁה.	מ.ד.
ג.ה	אם יש לאדם פחות ממאה המישים סאה – לתנא קמא מניח בשדה ומוסיף עליו עד המידה. לרבי אלעזר בן עזריה יעמיק או יגביה שלושה טפחים או יניח על הסלע.	הֵיךְ לוֹ דְּבַר מוֹנֵט, מוֹסִיף עָלָיו וְהוֹלִיף. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹסֵר, עַד שְׁנַעֲמִיק שְׁלֹשָׁה, אוֹ עַד שְׁנִגְבִּיָּה שְׁלֹשָׁה, אוֹ עַד שְׁיִתֵּן עַל הַסֵּלַע:	מ.ה.
ג.ו.ד	מותר להביא בהמות לשדה כדי שהזבל ישמר בה, ודוקא בשטח של בית סאתים (100X50 אמה), כשהשטח מתמלא מסיר שלושה צידי הגדר ומניח מאחורי הצד שנשאר לעוד בית סאתים, לתנא קמא אסור להניח זבל מעבר למידה זו. לרבן שמעון בן גמליאל מותר עד בית שמונת סאים, כשהמידות מלאות עושה מהזבל אשפה. שדה שכולה רק בית ארבעת סאים משייר קצת ללא אשפה מפני מראית העין.	הַמְדִיר אֶת שְׂדֵהוּ, עוֹשֶׂה סַחַר לְבֵית סָאִתִּים, עוֹקֵר שְׁלֹשׁ רוֹחוֹת וּמְנִיחַ אֶת הָאֲמָצְעִית. נִמְצָא, מְדִיר בֵּית אַרְבַּעַת סָאִין. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, בֵּית שְׁמוֹנֶת סָאִין. הֵיחָה כָּל שְׂדֵהוּ בֵּית אַרְבַּעַת סָאִין, מְשִׁיר מִמֶּנּוּ מִקְצֵת, מִפְּנֵי מְרֵאִית הָעֵינַן. וּמוֹצִיא מִן הַסַּחַר וְנוֹתֵן לֶתֶף שְׂדֵהוּ בְּדֶרֶךְ הַמְזַבְלִין:	מ.ו.
ג.ה	מותר לחצוב אבנים בשדה, בתנאי שיעמיד בה לפחות עשרים ושבע אבנים המסודרות בשלוש שכבות שבכל שכבה שלוש על שלוש אבנים.	לֹא יִפְתַּח אָדָם מְחַצֵּב בַּתְּחִלָּה לֶתֶף שְׂדֵהוּ, עַד שְׁיִהְיוּ בוֹ שְׁלֹשׁ מוֹרְבִיזוֹת, שֶׁהֵם שְׁלֹשׁ עַל שְׁלֹשׁ עַל רוּם שְׁלֹשׁ, שְׁעוֹרֵן עֶשְׂרִים וְשִׁבְעַת אֲבָנִים:	מ.ז.
ג.ו.ו	המתחיל לחצוב או לפרק גדר בשישית או בשדה חבירו בשביעית יכול להמשיך בשביעית ללא היכר. בשדה שלו ובשביעית מותר לפרק את הגדר אם יש בה לפחות עשר אבנים שרק שנים יכולים לישא כל אבן, ובתנאי שהגדר גבוהה עשרה טפחים, אם אין בה את התנאים הללו מותר לפרקה עד גובה טפח מהארץ.	גָּדֵר שֵׁישׁ בוֹ עֶשְׂרֵי אֲבָנִים שֶׁל מִשְׁאֵי שְׁנַיִם שָׁנִים, הָרִי אֵלָיו יִנְטָלוּ. שְׁעוֹר גָּדֵר, עִשְׂרֵה טַפְחִים. פָּחוֹת מִכֵּן, מְחַצֵּב, וְגוֹמְמוֹ עַד פָּחוֹת מִהָאָרֶץ טַפַּח. בַּמָּה דְּבָרִים אֲמֹרִים, מִתּוֹךְ שָׁלוּ. אֲבָל מִתּוֹךְ שֶׁל הַבָּרִי, מִה שֶׁהוּא רוֹצֵה, יִטּוֹל. בַּמָּה דְּבָרִים אֲמֹרִים, בְּזִמְנָן שְׁלֹא הִתְחִיל בוֹ מְעַרֵב שְׁבִיעִית, אֲבָל אִם הִתְחִיל בוֹ מְעַרֵב שְׁבִיעִית, מִה שֶׁהוּא רוֹצֵה, נִטָּל:	מ.ח.

כללים במסכת שביעית

מקור	כללים	לשון המשנה	#
ג.ז	מותר לקחת אבנים שנעקרו ממקומם על ידי המהרישה או שנחשפו, אם יש שם לפחות שתי אבנים שכל אחת היא במשא של שני אנשים.	אבנים שזעזעו המחרשה, או שהיו מכסות ונתגלו, אם יש בהם שתים של משאוי שנים שנים, הרי אלו ינטלו.	מט.
ג.ז	מותר לקחת אבנים מהשדה ולהשאיר את השכבה הנוגעת באדמה, אם האבנים על סלע או על קש מותר לקחת הכל.	המסקל את שדהו, נוטל את העליונות, ומניח את הנוגעות בארץ. וכן גרר של צרורות או גל של אבנים, נוטל את העליונות, ומניח את הנוגעות בארץ. אם יש תחתיהן סלע או קש, הרי אלו ינטלו:	נ.
ג.ח	אסור לבנות מדרגות בצמוד לגיאיות בשישית, אבל מותר בשביעית.	אין בונין מדרגות על פי הגאיות ערב שביעית משפסקו הגשמים, מפני שהוא מתקן לשביעית. אבל בונה הוא בשביעית משפסקו הגשמים, מפני שהוא מתקן למוצאי שביעית.	נא.
ג.ח	מותר לבנות סכר ללא עפר בשישית, ומותר לקחת אבנים לצורך זה ממרחק של הושטת יד מהגדר.	ולא יסמוך בעפר, אבל עושה הוא חיי. כל אבן שהוא יכול לפשוט את ידו ולטלה, הרי זו תנטל:	נב.
ג.ט	לקבלן בניה מותר לקחת אבנים משדות, לאחרים מותר לקחת רק אבני כתף.	אבני כתף, באות מפל מקום. והקבלן, מביא מפל מקום.	נג.
ג.ט	שיעור אבני כתף – לרבי מאיר אבן שלוקחה בשתי ידיו. לרבי יוסי גם אם נקחות שתים שלוש על הכתף.	ואלו הם אבני כתף, כל שאינה יכולה להנטל באחת יד, דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר, אבני כתף בשמן, כל שהן נטלות שתים שלוש על הכתף:	נד.
ג.י	מותר לבנות גדר בשביעית בינו לרשות הרבים אבל לא בינו לבין חבירו.	הבונה גדר בינו ובין רשות הרבים מתר להעמיק עד הסלע.	נה.
ג.י	פינוי העפר של כל הפירה – לרבי יהושע לרשות הרבים ואחר כך מחזירו לשדהו. לרבי עקיבא צוברו בשדהו, כדן המזבל.	מה יעשה בעפר, צוברו ברשות הרבים ומתקנו, דברי רבי יהושע. רבי עקיבא אומר, בדרך שאין מקלקלן ברשות הרבים, כך לא יתקנו. מה יעשה בעפר, צוברו בתוך שדהו בדרך המזבלין. וכן החופר בור ושיח ומערה:	נו.
	פרק ד' –		
ה.א	בעבר היה מותר לאדם ללקט בתוך שדהו את העצים והעשבים הגדולים בשביעית לצורך הסקה ובשל חבירו גם עצים ועשבים קטנים, משרבו הרשעים אסרו ללקט בתוך שדהו אלא רק בשדה אחר ורק גדולים, ללא קבלת תמורה.	בראשונה היו אומרים, מלקט אדם עצים ואבנים ועשבים מתוך שדהו, בדרך שהוא מלקט מתוך של חברו, את הגס הגס. משרבו עוברי עברה, התקינו שיחא זה מלקט מתוך של זה, וזה מלקט מתוך של זה, שלא בטובה, ואין צורך לומר שיקצין להם מזונות:	נז.
ה.ב	שדה שנמלו ממנה את הקוצים בשביעית מותר לזורעה בשמינית.	שדה שנתקוצה, תזרע במוצאי שביעית.	נח.
ה.ב	שדה שנחרשה או שזבלה על ידי בהמות בשביעית אסור לזורעה בשמינית.	שנטיבה או שנדררה, לא תזרע במוצאי שביעית.	נט.
ה.ב	שדה אילן שנחרשה בשביעית – לבית שמאי פירותיה אסורים. לבית הלל פירותיה מותרים.	שדה שנטיבה, בית שמאי אומרים, אין אוכלין פרותיה בשביעית. ובית הלל אומרים, אוכלין.	ס.

כללים במסכת שביעית

מקור	כללים	לשון המשנה	#
ה.ב	הכרת טובה לבעל הפירות בשביעית - לתנא קמא לבית שמאי אסור. לבית הלל מותר. לרבי יהודה לבית שמאי מותר. לבית הלל אסור.	בית שמאי אומרים, אין אוכלין פרות שביעית בטובה. ובית הלל אומרים, אוכלין בטובה ושללא בטובה. רבי יהודה אומר, חלוקה הדברים, זו מקלי בית שמאי ומחמרי בית הלל:	סא.
ה.ג	מותר לחכור מגוי שדה חרושה בשביעית ומישראל החשוד אסור, אף אם מקבלה קצת אחרי ראש השנה של שמינית.	הוכרין גירין מן הנכרים בשביעית, אבל לא מישראל.	סב.
ה.ג	מותר לעודד גוי החורש בשביעית אבל לא ישראל.	ומחזיקין ידי נכרים בשביעית, אבל לא ידי ישראל.	סג.
ה.ג	מותר לברך גוי לשלום, אפילו בימי חניהם.	ושואלין בשלומן, מפני דרכי שלום:	סד.
ה.ד	דילול עצי זית צמודים בשביעית - בשל חבירו עוקר ללא הגבלה במספר, בשלו - אם מוציא משלושה ומעלה חותך צמוד לאדמה, אם מוציא אחד או שנים - לבית שמאי חותך צמוד לאדמה. לבית הלל עוקר.	המדל בזיתים, בית שמאי אומרים, יגום. ובית הלל אומרים, ישרש. ומודים במחליק עד שיגום. איזה הוא המדל, אחד או שנים. המחליק, שלשה, זה בצד זה. במוח דברים אמורים, מתוך שלו. אבל מתוך של חברו, אף המחליק, ישרש:	סה.
ה.ה	החותך ענף עץ זית או קורות שקמה מכסה את מקום החיתוך באבנים או בקש ולא בעפר.	המבקיע בזית, לא יחפהו בעפר, אבל מכסה הוא באבנים או בקש. הקוצץ קורות שקמה, לא יחפהו בעפר, אבל מכסה הוא באבנים או בקש.	סו.
ה.ה	עץ שקמה שלא נחתך מעולם - לתנא קמא אסור לקוצצו בשביעית. לרבי יהודה מותר לקוצצו צמוד לקרקע או מעל עשרה טפחים.	אין קוצצין פתילת שקמה בשביעית, מפני שהיא עבודה. רבי יהודה אומר, פדרבה, אסור, אלא או מגביה עשרה טפחים, או גומם מעל הארץ:	סז.
ה.ו	מותר לחתוך ענפי גפן או קנים, בכל כלי בשביעית, לרבי יוסי הגלילי רק בהרחקת טפה מהקרקע. לרבי עקיבא אין צריך להרחיק.	המזנב בגפנים והקוצץ קנים, רבי יוסי הגלילי אומר, ירחיק טפה. רבי עקיבא אומר, קוצץ פדרבו, בקרדם או במגל ובמגרה ובכל מה שירצה.	סה.
ה.ו	מותר לקשור ענף אילן שנבקע כדי שלא יבקע יותר אבל אסור להשיב את הענף למקומו.	אילן שנפשה, קושרין אותו בשביעית, לא שיעלה אלא שלא יוסף:	סט.
ה.ז	פגי תאנה שהלבינו מותר לאכול מהם מעט בשדה, כשהם נהיים אדומים מכניסם לבית.	מאימתי אוכלין פרות האילן בשביעית, הפגים, משיריחו, אוכל בהם פתו בשדה. בהלו, בונים לתוך ביתו.	ע.
ה.ז	פגי תאנה מעת שהם נהיים אדומים זהו זמנם למעשר.	וכן פיוצא בהם בשאר שני שבוע חייב במעשרות:	עא.
ה.ח	בוסר הגפן כשיהיה בו מעט נזול מותר לאכול מעט בשדה. כשהתחיל להבשיל מכניסם לבית.	הבסר, משחביא מים, אוכל בו פתו בשדה. הבאיש, בונים לתוך ביתו.	עב.
ה.ח	בוסר הגפן כשמתחיל להבשיל זהו זמנו למעשר.	וכן פיוצא בו בשאר שני שבוע, חייב במעשרות:	עג.
ה.ט	זיתים שיוצא מהם רביעית לוג שמן מסאה מותר רק לאוכלן בשדה. אם יוצא מהם חצי לוג מותר גם לסוך מהם בשדה. אם גדלו שליש גידולם מותר להכניסם לביתו.	זיתים, משיכניסו רביעית לפאה, פוצע ואוכל בשדה. הכניסו חצי לוג, פותש וסך בשדה. הכניסו שליש, פותש בשדה וכוונם לתוך ביתו.	עד.

כללים במסכת שביעית

מקור	כללים	לשון המשנה	#
ה, ט	זיתים שגדלו שלישי גידולם חייבים במעשר.	וְכֵן פִּיּוּצָא בְּהֵם בְּשָׂאֵר שְׁנֵי שָׁבוּעַ, חֲכִיבִים בְּמַעֲשָׂרוֹת.	עה.
ה, ט	כל פירות האילן מלבד תאנים, ענבים וזיתים, מותרים לאכילה בשביעית כפי זמנם לחיוב מעשר.	וּשְׂאֵר כָּל פְּרוֹת הָאֵילָן, כְּעוֹנֵתָן לְמַעֲשָׂרוֹת, כִּדְ עוֹנֵתָן לְשִׁבְעִית:	עו.
ה, י	מותר לקצוץ אילן מאכל אם עצו שווה יותר מפריו.	מֵאֵימְתֵי אֵין קוֹצְצִין אֶת הָאֵילָן.	עז.
ה, י	גם אם מותר מדין בל תשחית, אם האילן לא הוציא פירות או שפירותיו הגיעו לעונת המעשרות מותר לקוצצו, אם הוא לאחר שהוציא פירות ולא הגיעו לחיוב מעשר – ברוב הפירות אסור לקצוץ. בחרובין, בענבים ובזיתים – לבית שמאי אסור לקצוץ. לבית הלל בחרובין מותר כשיתלו כשרשראות, בענבים כשיהיו בוסר, בזיתים כשיוציאו ניצנים.	מֵאֵימְתֵי אֵין קוֹצְצִין אֶת הָאֵילָן בְּשִׁבְעִית. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים, כָּל הָאֵילָן מְשִׁיזְצִיא. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים, הַחְרוּבִין מְשִׁיזְשִׁלְשֵׁלוּ, וְהַעֲנָבִים מְשִׁיזְרָעוּ, וְהַזֵּיתִים מְשִׁיזְצִי, וּשְׂאֵר כָּל הָאֵילָן מְשִׁיזְצִיא. וְכָל הָאֵילָן, פִּיּוּן שִׁפָּא לְעוֹנֵת הַמַּעֲשָׂרוֹת, מִתֵּר לְקָצְצוֹ.	עח.
ה, י	זית שיש בו רבע קב לפחות – אסור לקוצצו, אם יש בו פחות מרבע קב והוא משובח מאוד – לתנא קמא מותר לקוצצו. לרבן שמעון בן גמליאל אסור.	כִּמְהָ יֵהָא בְּזֵית וְלֹא יִקְצְנוּ. רַבֵּעַ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, הַכֹּל לְפִי הַזֵּית:	עט.
	פרק ה' –		
ה, א	תאני בנות שוח שחנמו בשביעית קדושים בשנה השניה של השמיטה הבאה.	בְּנוֹת שוּחַ, שְׁבִיעִית שְׁלָהוּ, שְׁנִיָּה, שְׁחַן עוֹשׂוֹת לְשִׁלְשׁ שָׁנִים.	פ.
ה, א	תאני פרסאות קדושים בשנה הראשונה של השמיטה.	רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, הַפְּרָסָאוֹת, שְׁבִיעִית שְׁלָהוּ, מוֹצְאֵי שְׁבִיעִית, שְׁחַן עוֹשׂוֹת לְשִׁנֵּי שָׁנִים. אָמְרוּ לוֹ, לֹא אָמְרוּ, אֲלֵא בְּנוֹת שוּחַ:	פא.
ה, ב	מותר לטמון לוף באדמה בשביעית במקום דריסת רגלי אדם, ולכסותם בטפח עפר, לרבי מאיר רק בכמות שלפחות סאתים ובגובה שלושה טפחים של לוף. לחכמים רק בכמות שלפחות ארבעה קב וגובה טפח.	הַטּוֹמֵן אֶת הַלוֹף בְּשִׁבְעִית, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, לֹא יִפְחוֹת מִסָּאתִים, עַד גֹּבַה שְׁלֹשָׁה טַפְחִים, וְטַפַּח עֵפֶר עַל גִּבּוֹ. וְחַכְמַיִם אוֹמְרִים, לֹא יִפְחוֹת מֵאַרְבַּעַת קָבִים, עַד גֹּבַה טַפַּח, וְטַפַּח עֵפֶר עַל גִּבּוֹ. וְטוֹמְנוֹ בְּמִקּוֹם דְּרִיסַת אָדָם:	פב.
ה, ג	פירות לאחר זמן הביעור – לרבי יהודה ורבי אליעזר הן רק לעניים. לרבי יוסי ורבי יהושע הם לכולם.	לוֹף שְׁעֵבְרָה עָלָיו שְׁבִיעִית, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, אִם לָקְטוּ הָעֲנָיִים אֶת עָלָיו, לָקְטוּ. וְאִם לֹא, יַעֲשֶׂה חֲשֹׁבוֹן עִם הָעֲנָיִים. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, אִם לָקְטוּ הָעֲנָיִים אֶת עָלָיו, לָקְטוּ. וְאִם לֹא, אֵין לְעֲנָיִים עָלָיו חֲשֹׁבוֹן:	פג.
ה, ג	פירות של עניים שגדלו וחלק הגדילה שייך גם לעשירים – צריך להעריך ולתת לעניים את חלקם.	אִם לָקְטוּ הָעֲנָיִים אֶת עָלָיו, לָקְטוּ.	פד.

כללים במסכת שביעית

מקור	כללים	לשון המשנה	#
ה, ד	צמחי שורש שבאדמה משישית עוקרים אותם בשביעית בשינוי, פואה שבסלעים בקרדום מתכת ולא במעדר, לוף ובצל קייצוני ופואה עידית - לבית שמאי במעדר עץ. לבית הלל בקרדום מתכת.	לוף של ערב שביעית, שנכנס לשביעית, וכן בצלים קייצונים, וכן פואה של עדיית, בית שמאי אומרים, עוקרין אותן במאורפות של עץ. ובית הלל אומרים, בקרדמות של מתכת. ומודים בפואה של צלעות, שעוקרין אותה בקרדמות של מתכת:	פח.
ה, ה	מותר לקנות לוף בשמינית מחשוד על השביעית - לרבי יהודה מיד. לחכמים מפסח.	מאימתי מתר אדם לקח לוף כמוצאי שביעית, רבי יהודה אומר, מיד. וחכמים אומרים, משירבה החדש:	פו.
ה, ו	כלי שמלאכתו לאיסור בשביעית אסור למכרו לחשוד, אם מלאכתו לאיסור ולהיתר - מותר.	אלו כלים שאין האמן רשאי למכרם בשביעית.	פז.
ה, ו	מהרישה וכליה, העול, והמזרה והדקר - מלאכתם לאיסור, מגל יד ומגל קציר, ועגלה וכליה - מלאכתם לאיסור ולהיתר.	מחרשה וכל פליה, העול, והמזרה, והדקר. אבל מוכר הוא מגל יד ומגל קציר, ועגלה וכל פליה. זה הפלל, כל שמלאכתו מיחדת לעברה, אסור. לאסור ולהתר, מתר:	פח.
ה, ז	מותר ליוצר כלי חרס למכור בשביעית בארץ לחשוד חמש כדי שמן וחמשה עשר כדי יין. אם החשוד כבר הביא מן ההפקר כמות גדולה יותר יכול למכור לו יותר, לנכרי מותר למכור ללא הגבלה.	היוצר, מוכר חמש פדי שמן וחמש עשרה פדי יין, שפן דרכו להביא מן ההפקר. ואם הביא יותר מכאן, מתר. ומוכר לנכרי בארץ, ולישראל בחוצה לארץ:	פט.
ה, ח	מכירת פרה חורשת בשביעית לחשוד - לבית שמאי אסור. לבית הלל מותר, כי יכול לאוכלה.	בית שמאי אומרים, לא ימכר לו פרה חורשת בשביעית. ובית הלל מתירין. מפני שהוא יכול לשחטה.	צ.
ה, ח	מותר למכור לחשוד פירות הנזרעים, כי יכול לאוכלם.	מוכר לו פרות בשעת הזרע,	צא.
ה, ח	מותר להשאיל לחשוד כלים גדולים לאיסוף פירות, כי יכול להשתמש בהם לצרכים מותרים.	ומשאיל לו פאתו אף על פי שהוא יודע שיש לו גרו,	צב.
ה, ח	מותר לפרוט מעות לחשוד, כי יכול להשתמש בהם להוצאות מותרות.	ופרוט לו מעות אף על פי שהוא יודע שיש לו פועלים.	צג.
ה, ח	אם החשוד מספר שיעשה בחפצים איסור - אסור להמציאם לו.	ובלן, בפרוש, אסורין:	צד.
ה, ט	מותר להשאיל כלי אפיה לחשוד, כי אפשר לעשות בהם מלאכות מותרות.	משאלת אשה לחברתה החשודה על השביעית, נפה וכברה, ורחים ותנור.	צה.
ה, ט	אסור להשתתף עם חשוד במלאכה בפירותיו.	אבל לא תבור ולא תטחן עמה.	צו.
ה, ט	מותר להשאיל כלי אפיה לעם הארץ ולהשתתף עמו בהכנה לאפיה עד הטלת המים לקמה, לאחר מכן אסור, כי העם הארץ מטמא את החלה שבעיסה.	אשת חבר, משאלת לאשת עם הארץ, נפה וכברה, ובוררת וטוחנת ומרקנת עמה. אבל משתטיל המים, לא תגע אצלה, שאין מחזיקין ידי עברי עברה.	צז.
ה, ט	נזכר לעיל ד, ג.	ובלן לא אמרו אלא מפני דרכי שלום. ומחזיקין ידי נכרי בשביעית, אבל לא ידי ישראל. ושואלין בשלומן, מפני דרכי שלום:	צח.

כללים במסכת שביעית

מקור	כללים	לשון המשנה	#
ג.א	דיני המקומות לדיני שביעית – בארץ ישראל וממנה בצפון עד כזיב – חייב בכל דיני שביעית, מכזיב עד נהרות סוריה אמנה ופרפר נאכל לאחר הביעור אבל לא נעבד במחובר, אחרי הנהרות לצד מזרח פטור מדיני שביעית.	שֶׁלֶשׁ אַרְצוֹת לְשִׁבְעִית. כָּל שֶׁחֲזִיקוּ עוֹלֵי כָּבֵל, מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְעַד כְּזִיב, לֹא נֹאכְל וְלֹא נִעְבְּד. וְכָל שֶׁחֲזִיקוּ עוֹלֵי מִצְרַיִם, מִכְּזִיב וְעַד הַנְּהָר וְעַד אֲמֵנָה, נֹאכְל, אֲבָל לֹא נִעְבְּד. מִן הַנְּהָר וּמֵאֲמֵנָה וְלִפְנֵימָן, נֹאכְל וְנִעְבְּד:	צט.
ג.ב	מותר לעבוד במלאכות שבתלוש בשמור בסוריא.	עוֹשֵׂין בְּתֵלוֹשׁ בְּסוּרְיָא, אֲבָל לֹא בְּמַחְפֵּר. ... כָּלֵל אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, כָּל שִׁבְעִיָּא בּו מִתֵּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עוֹשֵׂין אוֹתוֹ בְּסוּרְיָא:	ק.
ג.ב	דישה וזרייה ועימור בתבואה ודריכה בענבים הם מלאכות תלוש, קצירה בתבואה, בצירה בגפן ומיסוק בזיתים הם מלאכות מחובר.	הַשֵּׁין וְזוּרִין וְדוּרְכִין וּמַעְמָרִין, אֲבָל לֹא קוֹצְרִין וְלֹא בּוֹצְרִין וְלֹא מוֹסְקִין.	קא.
ג.ג	בצל שנעקר בשישית והונח על האדמה וצימח עלים – לתנא קמא אם העלים ירוק כהים הבצל בקדושת שביעית, אם העלים בהירים אינם שביעית. לרבי חנינא בן אנטיגנוס אם העלים חזקים לעקור בהם את הבצל הוא בקדושת שביעית ואם לא אינו שביעית.	בְּצִלִּים שִׁירְדוּ עֲלֵיהֶם גְּשָׁמִים וְצִמְחוּ, אִם הָיוּ הָעֲלִין שְׁלֵהֶם שְׁחוּרִין, אֲסוּרִין. הוֹרִיקוּ, הָרִי אֵלּוּ מִתְרִין. רַבִּי חֲנִינָא בֶן אַנְטִיגְנוֹס אָמַר, אִם יִבּוֹלִין לְהַתְּלֹשׁ בְּעֲלִין שְׁלֵהֶן, אֲסוּרִין.	קב.
ג.ג	בצל שצמח בשישית ונעקר ונשתל בשביעית ונעקר ונשתל בשמינית – מה שגדל בשביעית מתבטל ומותר.	וּכְנַגְדָּא בֵּין, מוֹצְאֵי שְׁבִיעִית, מִתְרִין:	קג.
ג.ד	מותר לקנות ירק מחשוד בשמינית ממתי שהירק המהיר גדל.	מֵאִימְתֵי מִתֵּר אֲדָם לְקַח יֶרֶק בְּמוֹצְאֵי שְׁבִיעִית, מִשְׁנִיעֶשֶׁה כִּיּוֹצֵא בּו. עָשָׂה הַבְּבִיר, הַתֵּר הָאֵפִיל.	קד.
ג.ד	רבי מתיר לקנות ירק בשמינית מיד, כי הרוב מחוץ לארץ.	רַבִּי, הַתֵּיר לְקַח יֶרֶק בְּמוֹצְאֵי שְׁבִיעִית מִיָּד:	קה.
ג.ה	כ ניסן, אסור להוציא שמן תרומה שנטמא וחייב בשריפה, מהארץ לחוץ לארץ.	אִין מוֹצְאִין שָׁמֶן שְׂרִפְתָּה... מִהָאֶרֶץ לְחוּצָה לְאֶרֶץ.	קו.
ג.ה	אסור להוציא פירות שביעית מהארץ לחוץ לארץ.	אִין מוֹצְאִין... וּפְרוֹת שְׁבִיעִית מִהָאֶרֶץ לְחוּצָה לְאֶרֶץ.	קי.
ג.ה	לחכמים סוריה שונה בדיניה מארץ ישראל. לרבי שמעון סוריה שווה בדיניה לארץ ישראל.	אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁמַעְתִּי בְּפְרוּשׁ, שְׁמוֹצְאִין לְסוּרְיָא וְאִין מוֹצְאִין לְחוּצָה לְאֶרֶץ:	קז.
ג.ה	אסור להביא תרומה מהארצות שחכמים חייבו שם הפרשת תרומה לארץ ישראל.	אִין מְבִיאִין תְּרוּמָה מִחוּצָה לְאֶרֶץ לְאֶרֶץ.	קה.
ג.ה	לחכמים סוריה שווה בדין זה לחוץ לארץ. לרבי שמעון סוריה שווה בדיניה לארץ ישראל.	אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁמַעְתִּי בְּפְרוּשׁ, שְׁמוֹצְאִין מִסוּרְיָא וְאִין מְבִיאִין מִחוּצָה לְאֶרֶץ:	קט.
פרק ז' –			
ג.א	ההגדרה של הצמחים החייבים בכל דיני שביעית – כל מה שהנאתו וכליוו באותו זמן וכלה בזמן מסויים מן השדה.	כָּלֵל גְּדוּל אָמַרְוּ בְּשִׁבְעִית, כָּל שֶׁהוּא מֵאֲבָל אֲדָם וּמֵאֲבָל בְּהֵמָה וּמִמִּין הַצּוֹבְעִים וְאִינוּ מִתְקַנִּים בְּאֶרֶץ, יֵשׁ לוֹ שְׁבִיעִית, וְלִדְמִיו שְׁבִיעִית, יֵשׁ לוֹ בְּעוֹר וְלִדְמִיו בְּעוֹר.	קי.
ג.א	פירות של שביעית או של ביעור מעבירים את קדושתם על החפצים שמוכרים או מחליפים עבורם.	יֵשׁ לוֹ שְׁבִיעִית, וְלִדְמִיו שְׁבִיעִית, יֵשׁ לוֹ בְּעוֹר וְלִדְמִיו בְּעוֹר.	קיא.

כללים במסכת שביעית

מקור	כללים	לשון המשנה	#
ג. א	עלה הלוף השוטה, עלי הדנדנה, עולשין, כרישין, רגילה ונץ החלב נחשבים מאכל אדם.	ואיזה. זה עלה הלוף השוטה, ועלה הדנדנה, העלשין, והכרישין, והרגילה, ונץ החלב.	קיב.
ג. א	חוחים ודרדרים נחשבים למאכל בהמה.	ומאכל בהמה. החוחים והדרדרים.	קיג.
ג. א	ספיחי אסטים וקוצה נחשבים למין הצובעים.	וממין הצובעים. ספיחי אסטים, וקוצה. יש להם שביעית ולדמיהן שביעית, יש להם בעור ולדמיהן בעור:	
ג. ב	צמחים לשימוש רפואה או כביסה ואינו כלה בשדה חייבים בשביעית אבל אין להם דין ביעור.	ועוד כלל אחר אמרו, כל שאינו מאכל אדם ומאכל בהמה, וממין הצובעים, ומתקנים בארץ, יש לו שביעית ולדמיו שביעית, אין לו בעור ואין לדמיו בעור.	קיד.
ג. ב	עיקר הלוף השוטה, עיקר הדנדנה, העקרבנים, החלביצים והבוכריה משמשים לרפואה או כביסה.	אי זהו. עקר הלוף השוטה, ועקר הדנדנה, והעקרבנין, והחלביצין, והבוכריה.	קטו.
ג. ב	פואה ורכפא הם צמחי צבע שאינם כלים בשדה.	וממין הצובעים, הפואה והרכפא, יש להם שביעית, ולדמיהן שביעית, אין להם בעור ולא לדמיהן בעור.	קטז.
ג. ב	פירות שביעית שהוחלפו או נמכרו מותר להשתמש בחליפין או בדמים – לחכמים ללא הגבלה. לרבי מאיר רק עד סוף שביעית.	רבי מאיר אומר, דמיהם מתבערין עד ראש השנה. אמרו לו, להן אין בעור, קל וחמר לדמיהן:	קיז.
ג. ב	קליפות רמון והשערות שבראשו וקליפות אגוזים הם ממין הצובעים.	קלפי רמון והניץ שלו, קלפי אגוזים... יש להם שביעית ולדמיהן שביעית.	קיח.
ג. ב	גרעיני פירות הראויים למאכל בהמה יש בהם קדושת שביעית וכן לדמיהם.	והגלעינין, יש להם שביעית ולדמיהן שביעית,	קיט.
ג. ב	הצובע בפירות שביעית אסור לקבל שכר על עבודתו.	הצבע, צובע לעצמו, ולא יצבע בשכר,	קכ.
ג. ב	אסור להרוויח מפירות שביעית.	שאין עושים סחורה בפירות שביעית,	קכא.
ג. ב	אסור להרוויח ממכירת בכור בהמה בעלת מום.	שאין עושים סחורה... ולא בכבורות,	קכב.
ג. ב	אסור להרוויח ממכירת תרומה.	שאין עושים סחורה... ולא בתרומות,	קכג.
ג. ב	אסור להרוויח ממכירת כל איסורי אכילה שבתורה.	שאין עושים סחורה... ולא בנבלות, ולא בטרפות, ולא בשקצים, ולא ברמשים.	קכד.
ג. ב	אסור לקחת פירות שביעית מהשדה כדי למכרם בעצמו אבל לאחר מותר למוכרם עבורו ואם נותרו לו פירות שלקט לעצמו מותר למוכרם.	ולא יהיה לוקח ירקות שדה ומוכר בשוק, אבל הוא לקט ובנו מוכר על ידו. לקח לעצמו והותר, מתר למכרו:	קכה.
ג. ד	הקונה בכור בעל מום לסעודה גדולה ונותר לו מותר למכרו.	לקח בכור למשתה בנו או לרגל ולא צריך לו, מתר למכרו.	קכו.
ג. ד	ציידים ודייגים – לתנא קמא מותר להם למכור מינים טמאים שנזדמנו להם. לחכמים מותר להם לצודם לכתחילה ולמוכרם.	צדי חיה עופות ודגים שנזדמנו להם מינים טמאין, מתרים למכרו.	קכז.
ג. ד	מי שאינו צייד או דייג – לרבי יהודה מותר לו למכור מינים טמאים שנזדמנו לו. לחכמים אסור.	רבי יהודה אומר, אף מי שנתמנה לו לפי דרכו, לוקח ומוכר, ובלבד שלא תהא אפנותו בקו. וחכמים אוסרין:	קכח.

כללים במסכת שביעית

מקור	כללים	לשון המשנה	#
ג.ה	ענפים רכים של עצי הזרדא והחרוב יש להם דין שביעית וביעור.	לזלבי זרדים וחרובין, יש להם שביעית ולדמיהן שביעית, יש להן בעור ולדמיהן בעור.	קכט.
ג.ה	ענפים רכים של עצי האלה והכטנה והאמד יש להם דין שביעית בלבד.	לזלבי האלה והכטנה והאמד, יש להם שביעית, ולדמיהן שביעית, אין להם בעור ולא לדמיהן בעור.	קל.
ג.ה	עלי עצים שהם מאכל יש להם דין שביעית וביעור.	אבל לעליו, יש בעור, מפני שנושרין מאביהן:	קלא.
ג.ו	צמחים שעיקרם לריח ומשמשים גם לתבלין, יש להם דין שביעית.	הזרד והכפר והקטף והלטם, יש להם שביעית ולדמיהן שביעית.	קלב.
ג.ו	פירות ורד, כופר ולוטם משמשים לריח ותבלין.	הזרד והכפר... והלטם, יש להם שביעית ולדמיהן שביעית.	קלג.
ג.ו	תבלין הנוזל מגזע העץ – לתנא קמא יש לו דין שביעית. לרבי שמעון לא.	... והקטף... יש להם שביעית ולדמיהן שביעית. רבי שמעון אומר, אין לקטף שביעית, מפני שאינו פרי:	קלד.
ג.ו	תבלין של שביעית שנכבש במאכל של שנה אחרת אינו אוסר את המאכל אם הוציאו לפני זמן הביעור. ¹	ורד חדש שכבשו בשמן וישן, ולקט את הזרד וישן בחדש, חיב בבעור. חרובים חדשים שכבשו ביין וישן, וישנים בחדש, חיבין בבעור.	קלה.
ג.ז	תערובת של איסור והיתר של שני מינים וטועמים בהיתר את טעם האיסור, הכל נאסר. אם הם מאותו מין גם אם אין טעם בהיתר הכל נאסר.	זה הכלל, כל שהוא בנותן טעם, חיב לבעור, מין בשאינו מינו. ומין במינו, כל שהוא שביעית אוסרת כל שהוא במינה, ושלא במינה, בנותן טעם:	קלו.
ג.ז	פירות שביעית לפני הביעור בטלים בשישים. ²	שביעית אוסרת כל שהוא במינה, ושלא במינה, בנותן טעם:	קלז.
פרק ח' –			
ה.א	פירות שביעית המיוחדים לאדם אסור להאכילם לבהמה ולא להשתמש בהם לרפואת אדם.	כלל גדול אמרו בשביעית. כל המיוחד למאכל אדם, אין עושין ממנו מלוגמא לאדם, ואין צריך לומר לבהמה.	קלח.
ה.א	פירות המיוחדים לבהמה מותר להשתמש בהם לרפואת אדם ולא לרפואת בהמה.	וכל שאינו מיוחד למאכל אדם, עושין ממנו מלוגמא לאדם, אבל לא לבהמה.	קלט.
ה.א	פירות שאינם מיוחדים לאדם או לבהמה קדושתם תלויה במחשבת האדם עליהם, אם חשב עליהם לאדם ולבהמה אסור להשתמש בהם לרפואת אדם ואסור לבשלם. אם חשב עליהם להסקה אין בהם קדושת שביעית.	וכל שאינו מיוחד לא למאכל אדם ולא למאכל בהמה, חשב עליו למאכל אדם ולמאכל בהמה, נותנין עליו חמרי אדם וחמרי בהמה. חשב עליו לעצים, חרי הוא בעצים, כגון הסירא והאזוב והקורנית:	קמ.
ה.ב	מאכל אדם של שביעית או של תרומה ומעשר שני מותר לאוכלם או לשתותם או לסוך בהם כפי המקובל.	שביעית נתנה לאכילה ולשתיה ולסיכה, לאכל דבר שדרבו לאכל, ולסוך דבר שדרבו לסוך... וכן בתרומה ובמעשר שני.	קמא.
ה.ב	לא מקובל לסוך ביין ובחומץ ומקובל לסוך בשמן זית.	לא יסוף יין וחמץ, אבל סף הוא את השמן.	קמב.

¹ יש מפרשים שמבארים אחרת את המשנה.

² יש בזה שיטות ראשונים נוספות.

כללים במסכת שביעית

מקור	כללים	לשון המשנה	#
ה, ב	מותר להדליק נר בשמן שביעית ולא בשמן של תרומה ומעשר שני.	קל מהם שביעית, שנתנה להדלקת הנר:	קמג.
ה, ג	אסור למכור פירות שביעית בדרך סחורה, במדה, במושקל ובמנין.	אין מוכרין פרות שביעית, לא במדה, ולא במושקל, ולא במנין, ולא תאנים פמנין, ולא ירק פמושקל.	קמד.
ה, ג	מכירת ירק באגודות - לבית שמאי אסור. לבית הלל אם הדרך לאוגדו גם בבית מותר אף בשוק.	בית שמאי אומרים, אף לא אגודות. ובית הלל אומרים, את שדרפו לאגוד בפית, אוגדין אותו פשוק, בגון הפרשין ונין החלב:	קמה.
ה, ד	מותר לקבל שכר עבור עבודה בפירות שביעית ואסור לקבל שכר עבור הפירות עצמן, אם אומר לפועל קטוף פירות בכסף הזה - זה נחשב כמשלם עבור הפירות ואסור.	האומר לפועל, הא לך אפר זה ולקוט לי ירק היום, שכרו מתר. לקוט לי בו ירק היום, שכרו אסור.	קמו.
ה, ד	אם משלם בפירות המצויים בחינם - אם אומר לבעל חובו שהוא יביא לו אותם אינו נחשב כפרעון חוב, אם לא אמר כך אסור.	לקח מן הנחתום כפר בפונדיון, כשאלקוט ירקות שדה אביא לך, מתר.	קמז.
ה, ד	אסור לשלם חוב בפירות שביעית.	לקח ממנו סתם, לא ישלם לו מדמי שביעית, שאין פורעין חוב מדמי שביעית:	קמח.
ה, ה	אסור לשלם בפירות שביעית לאומן שאינו עוסק במאכל אדם, אבל לחופר בור למי שתיה מותר.	אין נותנים, לא לפיר, ולא לפלן, ולא לפפר, ולא לפסן. אבל נותן הוא לפיר לשתות.	קמט.
ה, ה	מותר לתת פירות שביעית בחינם לאומן לאחר עבודתו.	ולפלן הוא נותן מתנת הנם:	קנ.
ה, ו	אסור מהתורה לקצור ולבצור כדרך כל השנים, חכמים גם אסרו להתעסק עם הפירות כבכל השנים.	תאינים של שביעית, אין קוצין אותן פמקצה,	קנא.
ה, ו	הדרך הרגילה לקטיפת תאנים היא במוקצה, לכן קוטפים אותם בשביעית בסכין.	תאינים של שביעית, אין קוצין אותן פמקצה, אבל קוצה אותם בחרבה.	קנב.
ה, ו	הדרך הרגילה לדריכת ענבים היא בגת, לכן דורכים אותם בשביעית בעריבה.	אין דורכין ענבים בגת, אבל דורך הוא פערבה.	קנג.
ה, ז	הדרך הרגילה לריסוק הזיתים היא בבית הבד או בקורה, לכן לתנא קמא בשביעית רק כותשים אותם מחוץ לבית הבד ומכניסים אותם לעריבה לסחיטה. לרבי שמעון מותר לטוחנם בבית הבד.	ואין עושין זיתים כפד ובקטב, אבל פותש הוא ומכנים לפודידה. רבי שמעון אומר, אף טוחן הוא בבית הבד ומכנים לפודידה:	קנד.
ה, ז	לתנא קמא אסור לבשל פירות שביעית בשמן תרומה, כדי שהתרומה לא תיפסל לאחר זמן הביעור. לרבי שמעון מותר.	אין מבשלין ירק של שביעית בשמן של תרומה, שלא יביאנו לידי פסול. רבי שמעון מתיר.	קנה.
ה, ז	פירות שביעית שנמכרו נשארים הפירות בקדושתם, הדמים גם קדושים אבל קדושתם עוברת אל מה שקונים בהם.	ואחרון אחרון, נתפש בשביעית. וחרפי עצמו, אסור:	קנו.

כללים במסכת שביעית

מקור	כללים	לשון המשנה	#
ה, ה	אסור לרכוש בדמי שביעית דברים שאינם מאכל, אם קנה אותם יאכל במחירם מאכלים אחרים בקדושת שביעית ³ .	אין לוקחים עבדים וקרקעות ובהמה ממאה מדמי שביעית. ואם לקח, יאכל כנגדו.	קנז.
ה, ה	אסור לקנות קרבנות מדמי שביעית ואם קנה יאכל במחירם מאכלים אחרים בקדושת שביעית.	אין מביאין קניי זבים וקניי זבות וקניי יולדות מדמי שביעית. ואם הביא, יאכל כנגדו.	קנה.
ה, ה	אסור לסוך כלים בשמן שביעית ואם סך יאכל במחירו מאכלים אחרים בקדושת שביעית.	אין סכין כלום בשמן של שביעית. ואם סך, יאכל כנגדו:	קנט.
ה, ט	אם עבר וסך כלי בשמן שביעית – לרבי אליעזר יכלה את הכלי. לחכמים אוכלים במחיר השמן בקדושת השביעית.	עור שפכו בשמן של שביעית, רבי אליעזר אומר, ידלק. וחכמים אומרים, יאכל כנגדו. אמרו לפני רבי עקיבא, אומר היה רבי אליעזר, עור שפכו בשמן של שביעית, ידלק. אמר להם, שתוקו. לא אומר לכם מה שרבי אליעזר אומר בו:	קס.
ה, י	חכמים גזרו שלא לאכול לחם של כותים והאוכל נענש במכת מרדות.	ועוד אמרו לפניו, אומר היה רבי אליעזר, האוכל פת כותים באוכל בשר חזיר. אמר להם, שתוקו, לא אומר לכם מה שרבי אליעזר אומר בו:	קסא.
ה, יא	מאכל בהמה שאין נהנים ממנו בשעת כילויו אסור להסיקו.	מרחין שהסקה בתבן או בקש של שביעית, מתר לרחוץ בה.	קסב.
ה, יא	אם עבר והסיק באיסור מותר להנות מהתוצאה, כי האיסור כבר לא קיים.	מרחין שהסקה בתבן או בקש של שביעית, מתר לרחוץ בה.	קסג.
ה, יא	אדם חשוב צריך להחמיר יותר מהדין, כדי שלא ילמדו ממנו להקל.	ואם מתחשב הוא, הרי זה לא ירחוץ:	קסד.
	פרק ט' –		
ה, יא	מיני פירות הגדלים הפקר פטורים מתרומות ומעשרות.	הפיגם, והירבוזין השוטים, והחלגלוגות, כספר שפחרים, והפרפס שבנהרות, והגרגר של אפר, פטורין מן המעשרות,	קסה.
ה, יא	מיני פירות המופקרים בכל השנים מותר לקנותם מחשוד, כי אינם נשמרים.	הפיגם, והירבוזין השוטים, והחלגלוגות, כספר שפחרים, והפרפס שבנהרות, והגרגר של אפר... ונלקחים מפל אדם בשביעית, שאין פיוצא בהם נשמר.	קסו.
ה, יא	לרבי יהודה צמחים שגדלים מעצמם אם אינם חשובים מותרים באכילה. לרבי שמעון כל הספחים מותרים חוץ מצמחים שאינם גדלים מעצמם, כמו הכרוב. לחכמים כל הספחים אסורים.	רבי יהודה אומר, ספיחי חרדל, מתרין, שלא נחשדו עליהן עוברי עברה. רבי שמעון אומר, כל הספחים, מתרים, חוץ מספיחי כרוב, שאין פיוצא בהם בירקות שדה. וחכמים אומרים, כל הספחים אסורים:	קסז.

³ לדעת רש"י מחלל את המעות על הפירות שאוכל, לדעת תוס' אינו מחלל והוא קנס בלבד, נפקא מינה האם נשאר על הדמים קדושת שביעית.

כללים במסכת שביעית

מקור	כללים	לשון המשנה	#
מ. ב	חכמים קבעו שלושה איזורים הקובעים את זמן הביעור, אם כלה מין פרי בכל האיזור זה נחשב לזמן הביעור לאותו פרי באיזור ההוא, כדי לזהות כל איזור חלקו אותו לשלוש ארצות ⁴ .	שְׁלֹשׁ אַרְצוֹת לְבִיעוּר, יְהוּדָה, וְעַבְרַת הַיַּרְדֵּן, וְהַגְּלִיל. וְשְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ אַרְצוֹת לְכָל אַחַת וְאַחַת.	קסח.
מ. ב	ארץ הגליל נחלקת לשלושה, גליל העליון, גליל התחתון והעמק, סימון הגליל העליון הוא מכפר חנניה שבמרכז הגליל ולצד צפון, בכל האזור שלא מגדלים בו עצי שקמה. גליל התחתון הוא מכפר חנניה לצד דרום, האזור שמגדלים בו עצי שקמה, העמק הוא אזור העיר טבריה.	גְּלִיל הָעֶלְיוֹן, וְגְּלִיל הַתַּחְתּוֹן, וְהָעֵמֶק. מִכְפָּר חֲנַנְיָה וְלַמְעֵלָן, כָּל שְׂאִינֹ מִגְּדֵל שְׁקָמִין, גְּלִיל הָעֶלְיוֹן, וּמִכְפָּר חֲנַנְיָה וְלַמַּטָּן, כָּל שֶׁהוּא מִגְּדֵל שְׁקָמִין גְּלִיל הַתַּחְתּוֹן. וְתַחֲסוּם טַבְרִיא, הָעֵמֶק.	קסט.
מ. ב	ארץ יהודה נחלקת לשלושה, ההר, השפלה והעמק, השפלה היא שפילת לוד ושפילת הדרום, ההר של לוד כמו ההר של ירושלים, והעמק הוא מבית חורון ועד הים הגדול.	וּבִיהוּדָה, הָהָר וְהַשְּׁפֵלָה וְהָעֵמֶק. וּשְׁפֵלַת לֹד וְשְׁפֵלַת הַדְּרוֹם, וְהָהָר שֶׁלָּהּ כַּהֵר הַמְּלֻךְ. מִבֵּית חוֹרוֹן וְעַד הַיָּם מְדִינָה אַחַת:	קע.
מ. ג	חכמים חלקו את ארץ ישראל לשלוש ארצות, כי כל ארץ יש לה דין ביעור בזמן שונה.	וְלָמָּה אָמְרוּ שְׁלֹשׁ אַרְצוֹת. שִׁיחֵיו אוֹבְלִין בְּכָל אַחַת וְאַחַת, עַד שִׁיבְלָה הָאֲחֵרוֹן שָׁבָה.	קעא.
מ. ג	לדעת רבי שמעון הגליל ועבר הירדן המזרחי שווים בדין ביעור להר שביהודה.	רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, לֹא אָמְרוּ שְׁלֹשׁ אַרְצוֹת אֶלָּא בִּיהוּדָה. וְשֹׂאֵר כָּל הָאֲרָצוֹת, כַּהֵר הַמְּלֻךְ.	קעב.
מ. ג	כל ארץ ישראל שווה בדין ביעור בזיתים ובתמרים.	וְכָל הָאֲרָצוֹת, כְּאַחַת לְזֵיתִים וְלְתַמָּרִים:	קעג.
מ. ד	לתנא קמא זמן הביעור נקבע כאשר הפירות המופקרים כלים מהשדות. לרבי יוסי הזמן נקבע כאשר כלים הפירות גם מעצים שמורים.	אוֹבְלִין עַל הַמִּפְקָר, אֲבָל לֹא עַל הַשְּׂמוּר. רַבִּי יוֹסִי מַתִּיר אֵף עַל הַשְּׂמוּר.	קעד.
מ. ד	כל זמן שקיימים פירות בקיני העופות עדיין לא הגיע זמן הביעור.	אוֹבְלִין עַל הַטְּפִיחִין	קעה.
מ. ד	פירות הגדלים פעמיים בשנה זמן הביעור הוא כאשר כלו הפירות מהעונה האחרונה.	אוֹבְלִין... וְעַל הַדּוּפְרָא,	קעו.
מ. ד	לתנא קמא ענבים הגדלים מאוחר בסתיו אינם גורמים לאיחור הביעור של כלל הענבים. לרבי יהודה סומכים עליהם לענין הביעור בתנאי שלא שהחלו לצמוח לפני סוף הקיץ.	אֲבָל לֹא עַל הַסְּתוּנִיּוֹת. רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר כָּל זְמַן שֶׁבָּכְרוּ עַד שֶׁלֹּא יִבְלָה הַקִּיץ:	קעז.
מ. ה	תערובת של שלושה מינים שזמן ביעורם שונה – לרבי אליעזר מבערים את הכל לפי הזמן של המין הראשון. לרבי יהושע יכול להמתין עד הזמן של המין האחרון. לרבן גמליאל יבער כל מין בזמנו ובליעת הפרי שבתערובת מותרת.	הַפּוֹבֵשׁ שְׁלֹשָׁה כְּבָשִׂים כְּחֵבֵית אַחַת, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, אוֹבְלִין עַל הָרֵאשׁוֹן. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, אֵף עַל הָאֲחֵרוֹן. רַבִּן גַּמְלִיאֵל אָמַר, כָּל שְׁפֵלָה מֵינֹ מִן הַשְּׂדֵה, יִבְעַר מֵינֹ מִן הַחֵבֵית, וְהִלְכָה כְּדַבְּרֵיו.	קעה.

⁴ כך הוא הפירוש לדעת הרמב"ם, ישנם דעות נוספות בראשונים והאחרונים.

כללים במסכת שביעית

מקור	כללים	לשון המשנה	#
ט. ה.	לחכמים לכל ירק יש זמן ביעור שונה. לרבי שמעון זמן הביעור של כל הירקות הוא כשכלה הירק המאוחר. לכן אוכלים את הרגילה שהיא ירק שביעורו מוקדם עד הביעור של הירק האחרון שהוא הסגריות בבית נטופה ⁵ .	רבי שמעון אומר, כל ירק, אֶחָד לְבֵעוֹר. אוֹכְלִין בְּרִגְלָהּ עַד שְׂיָכְלוּ סִגְרִיּוֹת מִבְּקָעַת בֵּית נְטוּפָה:	קעט.
ט. ו.	זמן הביעור של עשב לח שהוא מאכל אדם – לתנא קמא כאשר לחות האדמה כלתה. לרבי עקיבא כאשר יורד הגשם השני בשנה השמינית ⁶ .	הַמְלַקֵּט עֹשֶׂימִים לְחִיב, עַד שְׂיִיבֵשׁ הַמֶּתוֹק... רבי עקיבא אומר, בְּכֶלֶן עַד שֶׁתֵּרַד רְבִיעָה שְׁנִיָּה:	קפ.
ט. ז.	זמן הביעור של עשב יבש ⁷ הוא כאשר יורד הגשם השני בשנה השמינית.	וְהַמְנַבֵּב בַּיָּבֵשׁ, עַד שֶׁתֵּרַד רְבִיעָה שְׁנִיָּה.	קפא.
ט. ח.	זמן הביעור של עלי קנים ועלי גפנים – לתנא קמא כאשר העלים נושרים. לרבי עקיבא כאשר יורד הגשם השני בשנה השמינית.	עֲלֵי קָנִים וְעֲלֵי גַפְנִים, עַד שְׂיִשְׁרֻוּ מֵאֲבִיחָן. רבי עקיבא אומר, בְּכֶלֶן עַד שֶׁתֵּרַד רְבִיעָה שְׁנִיָּה:	קפב.
ט. ט.	זמן הביעור של עלים יבשים של קנים או גפנים הוא כאשר יורד הגשם השני בשנה השמינית.	וְהַמְנַבֵּב בַּיָּבֵשׁ, עַד שֶׁתֵּרַד רְבִיעָה שְׁנִיָּה.	קפג.
י. א.	הביטוי 'עד הגשמים' בלשון בני אדם בשכירות בתים הוא עד שירד הגשם השני.	פִּיּוּצָא בּוֹ, הַמְשַׁבֵּיר בֵּית לְחֵבְרוֹ עַד הַגְּשָׁמִים, עַד שֶׁתֵּרַד רְבִיעָה שְׁנִיָּה.	קפד.
י. ב.	הביטוי 'עד הגשמים' בלשון בני אדם כאשר אדם נודר הנאה מאחר הוא עד שירד הגשם השני.	הַמְנַדֵּר הַנָּאָה מִחֵבְרוֹ עַד הַגְּשָׁמִים, עַד שֶׁתֵּרַד רְבִיעָה שְׁנִיָּה.	קפה.
י. ג.	עניים מותרים להיכנס לשדות כדי לקחת מתנות עניים רק עד שירד הגשם השני ⁸ .	עַד אֵימָתֵי עֲנִיִּים נִכְנָסִים לַפְּרָדְסוֹת, עַד שֶׁתֵּרַד רְבִיעָה שְׁנִיָּה.	קפו.
י. ד.	תבן וקש שהם מאכל בהמה מותרים לשימוש להסקה מעת שיורד הגשם השני בשנה השמינית.	מֵאֵימָתֵי נִהְיִין וְשׁוֹרְפִין בְּתֶבֶן וּבְקֶשׁ שֶׁל שְׂבִיעִית, מִשֶּׁתֵּרַד רְבִיעָה שְׁנִיָּה:	קפז.
ט. ה.	כשמגיע זמן הביעור של פרי יכול לחלק את הפירות לאנשים בכמות של שלוש סעודות לאחד את הנותר צריך להפקיר.	מִי שֶׁהָיָה לוֹ פְּרוֹת שְׂבִיעִית וְהִגִּיעַ שְׁעַת הַבֵּעוֹר, מִחֶלֶק מִזֶּזֶן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד.	קפת.
ט. ו.	לרבי יהודה רק עניים יכולים לזכות מפירות הביעור שהופקרו. לרבי יוסי גם העשירים.	וְעֲנִיִּים אוֹכְלִין אַחַר הַבֵּעוֹר, אֲבָל לֹא עֲשִׂירִים, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רבי יוסי אומר, אֶחָד עֲנִיִּים וְאֶחָד עֲשִׂירִים אוֹכְלִין אַחַר הַבֵּעוֹר:	קפט.

⁵ לפי ביאור הר"ש סיריליו.

⁶ במסכת תענית מובא שזמן רביעה השניה הוא בחודש חשוון, נחלקו התנאים באיזה יום בחשוון, לרבי מאיר בו, לרבי יהודה ב"ז, לרבי יוסי בכ"ג וכך ההלכה.

⁷ המיוחד בעשב זה שבמין אחד יש שני זמני ביעור שונים, הר"ש סריליו מבאר כי זה מפני שכשהעשב לח הוא מאכל אדם והוא כשהוא יבש הוא מאכל בהמה, לדעת החזו"ן איש הוא מפני שהיבש הוא מאוד שונה מהלח ולכן נחשבים לשני מינים.

⁸ מפרשים אחרים מסבירים את המשנה על פירות שביעית.

כללים במסכת שביעית

מקור	כללים	לשון המשנה	#
ט, ט	אדם שקבל בירושה או במתנה – לרבי אליעזר לא יאכלם בעצמו אלא יתנם לאחרים, כי אסור להחזיק טובה לנותן. לחכמים בדעת רבי אליעזר ימכרם ואת דמיהם יחלקו בית דין כרצונם. לחכמים יכול לאכלם בעצמו.	מי שהיו לו פרות שביעית שנפלו לו בירשה או שנתנו לו במתנה, רבי אליעזר אומר, ינתנו לאוכליהן. וחכמים אומרים, אין החוטא נשפר, אלא ימכרו לאוכליהן, ודמיהם יתחלקו לכל אדם.	קצ.
ט, ט	עיסת שביעית חייבת בחלה ודינה כחלה של שאר השנים.	האוכל מעסת שביעית עד שלא הורמה חלתה, חייב מיתה:	קצא.
	פרק י' –		
י, א	שנת השמיטה מבטלת את חובות ההלוואות, בין אם בשטר נכתב אחריות קרקע ובין לא.	שביעית משמטת את המלוה בשטר ושלא בשטר.	קצב.
י, א	הלוקח בחנות בהקפה – לתנא קמא אינה משמטת. לרבי יהודה אינה משמטת רק עד ההקפה הבאה. אם הישב את כל ההקפות משומט.	הקפת החנות, אינה משמטת. ואם עשאה מלוה, הרי זו משמטת. רבי יהודה אומר, הראשון הראשון משמט.	קצג.
י, א	תשלום פועלים – לתנא קמא אינו משומט. לרבי יוסי אם המלאכה אסורה בשביעית החוב משומט ואם לא אינו משומט. אם הפועל קבע את החוב כהלוואה זה משומט.	שכר שכיר, אינו משמט. ואם עשאו מלוה, הרי זה משמט. רבי יוסי אומר, כל מלאכה שפוסקת בשביעית, משמטת. ושאינה פוסקת בשביעית, אינה משמטת:	קצד.
י, ב	הקפה למי שאינו חנווני משומטת.	השוהט את הפרה וחלקה... משמט, ואם לאו, אינו משמט.	קצה.
י, ב	הלוואה המתקיימת ביום א' של ראש השנה של שמינית תלויה בקידוש חודש תשרי.	השוהט את הפרה וחלקה בראש השנה, אם היה החדש מעבר, משמט. ואם לאו, אינו משמט.	קצו.
י, ב	חובות וקנסות שבית דין מחייב נחשבים כגבוים ואינם נשמטים.	האונס, והמפתה, והמוציא שם רע, וכל מעשה בית דין, אינן משמטין.	קצז.
י, ב	משכון נחשב כפרעון ולכן ההלוואה אינה נשמטת.	המלוה על המשכון... אינן משמטין:	קצח.
י, ב	המעביר את שטר חובו לתביעת בית דין נחשב החוב כגבו ואינו נשמט.	והמוסר שטרותיו לבית דין, אינן משמטין:	קצט.
י, ג	העורך שטר פרוזבול על חובותיו אינו משמט את החובות שעד עריכתו.	פרוזבול, אינו משמט. זה אחד מן הדברים שהתקין הלל הזקן, כשראה שנמנעו העם מלהלוות זה את זה ועוברים על מה שפיתוב בתורה (דברים טו) השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל וגו', התקין הלל פרוזבול:	ר.
י, ד	נוסח הפרוזבול: מוסר אני לכם (שם שלושת הדיינים) שב(שם המקום), שכל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארצה, הדיינים או העדים חותמים בתחתית השטר.	זהו גופו של פרוזבול, מוסר אני לכם איש פלוני ופלוני הדיינים שבמקום פלוני, שכל חוב שיש לי, שאגבנו כל זמן שארצה. והדיינים חותמין למטה, או העדים:	רא.
י, ה	בפרוזבול חייבים לכתוב את תאריך היום, אם התאריך הוקדם מפסיד המלוה, אם התאריך מאוחר מפסידים הלווים ולכן הוא פסול גם לאלה שלוו לפני עריכתו.	פרוזבול המקדם, פשר. והמאחר, פסול.	רב.

כללים במסכת שביעית

מקור	כללים	לשון המשנה	#
ג.ה	שטר הלוואה חייב תאריך, אם התאריך הוקדם מפסיד הלווה, ולכן הוא פסול לגבות בו, אם התאריך מאוחר מפסיד המלוה.	שְׂטְרֵי חוֹב הַמְקַדְמִים, פְּסוּלִים. וְהַמְאַחְרִים, פְּשׁוּרִים.	ר.ג.
ג.ה	המלווה כותב פרוזבול אחד על כל הלוואותיו.	אֶחָד לֹוֶה מִחֲמִשָּׁה, פּוֹתֵב פְּרוּזְבוּל לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. חֲמִשָּׁה לְיִזְן מֵאֶחָד, אֵינּוּ כּוֹתֵב אֶלָּא פְּרוּזְבוּל אֶחָד לְכָלֵם:	ר.ד.
ג.ו	הפרוזבול מועיל רק אם יש ללווה קרקע, אם אין לו יכול המלווה לזכות לו בקנין אפילו קרקע קטנה.	אֵין פּוֹתֵבִין פְּרוּזְבוּל אֶלָּא עַל הַקְּרָקַע. אִם אֵין לוֹ, מְזַכָּה הוּא בְּתוֹךְ שְׂדֵהוּ בַּל שְׁחִוָּא.	ר.ה.
ג.ו	שדה ממושכנת נחשבת כיש לו קרקע.	הִיתָה לוֹ שְׂדֵה מְמוֹשְׁכָּנָת בְּעִיר, פּוֹתֵבִין עָלֶיהָ פְּרוּזְבוּל.	ר.ו.
ג.ו	קרקע של אשת הלוה או של האחראים על היתומים נחשבת כיש קרקע ללוה.	רַבִּי חֲצִפְתִּית אָמַר, פּוֹתֵבִין לְאִישׁ עַל נַכְסֵי אִשְׁתּוֹ, וְלִיתּוּמִים עַל נַכְסֵי אֶפְטָרוּפוּין:	ר.ז.
ג.ז	כורת דבורים הצמודה לקרקע – לרבי אליעזר נחשבת כקרקע לקנותה בקנייני קרקע, וזה נחשב כיש לו קרקע, ואינה מקבלת טומאה, והרודה ממנה בשבת חייב כקוצר. לחכמים אינה כקרקע.	פּוֹרֵת דְּבוּרִים, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, הָרִי הוּא כְּקָרְקַע, וְכּוֹתֵבִין עָלֶיהָ פְּרוּזְבוּל, וְאֵינָה מְקַבֶּלֶת טֹמְאָה בְּמִקְוָמָה, וְהַרְוֵדָה מִמֶּנָּה בְּשַׁבַּת חַיִּב. וְחֲכָמִים אָמְרִים אֵינָה כְּקָרְקַע, וְאֵין פּוֹתֵבִין עָלֶיהָ פְּרוּזְבוּל, וּמְקַבֶּלֶת טֹמְאָה בְּמִקְוָמָה, וְהַרְוֵדָה מִמֶּנָּה בְּשַׁבַּת, פְּטוּר:	ר.ח.
ג.ח	התורה התירה למלווה לקבל את החוב מהלווה לאחר שאמר ללווה: 'משמט אני' והלווה אמר לו: 'אף על פי כן'.	הַמְחֲזִיר חוֹב בְּשַׁבְּעִיעִית, יֹאמַר לוֹ מְשַׁמֵּט אָנִי. אָמַר לוֹ, אֵף עַל פִּי כּוֹ, יִקְבֹּל מִמֶּנּוּ, שְׁנֹאֲמַר ^(דברים טו) וְזֶה דְּבַר הַשְּׁמִטָּה.	ר.ט.
ג.ח	אין ראוי לרוצח בשוגג לקבל כבוד בעיר מקלטו, אולם מותר לו לקבל כבוד לאחר שאמר להם: 'רוצח אני' והם אמרו לו: 'אף על פי כן'.	פִּיּוּצָא בּוֹ, רוֹצֵחַ שְׁנֵלָה לְעִיר מִקְלָטוֹ וְרָצוּ אַנְשֵׁי הָעִיר לְכַבְּדוֹ, יֹאמַר לָהֶם רוֹצֵחַ אָנִי. אָמְרוּ לוֹ אֵף עַל פִּי כּוֹ, יִקְבֹּל מֵהֶם, שְׁנֹאֲמַר ^(שם) וְזֶה דְּבַר הַרוֹצֵחַ:	ר.י.
ג.ט	יש מעלה ללוה להחזיר חוב משומט.	הַמְחֲזִיר חוֹב בְּשַׁבְּעִיעִית, רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הַיָּמֵנּוּ.	ר.יא.
ג.ט	יש מעלה ללוה להחזיר חוב לגרים בני גר אפילו שאינם נחשבים ליורשיו.	הַלֹּוֶה מִן הַגֵּר שְׁנֵתְגִירוֹ בְּנִי עַמּוֹ, לֹא יִחְזִיר לְבְּנָיו. וְאִם הִחְזִיר, רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הַיָּמֵנּוּ.	ר.יב.
ג.ט	מטלטלים נקנים בקנין משיכה.	כָּל הַמְטַלְטְלוּין נִקְנִין בְּמִשְׁיכָה.	ר.יג.
ג.ט	יש מעלה לקיים דבר שהתחייב לעשותו גם ללא שעשה קנין.	וְכָל הַמְקַיֵּם אֶת דְּבָרוֹ, רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הַיָּמֵנּוּ:	ר.יד.